

Titel: Remissvar
Regeringskansliets diarienummer Ju2022/02812

Mottagare: ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L3@regeringskansliet.se

Handläggare: Laila Berkhahn, 070-762 33 24

Datum: 2022-10-31

Remissvar på Justitiedepartementets promemoria EU:s nya tågpassagerarförordning Ds 2022:23

Sammanfattning

Samtrafiken i Sverige AB (Samtrafiken) stödjer EU:s nya tågpassagerarförordning (EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/782 av den 29 april 2021 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer). Från förordningen får vissa undantag göras för lokala och regionala resor i Lag (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter, vilket är nödvändigt då dessa till karaktären är väsensskilda från fjärrtågsresor framför allt gällande rättigheter vid förseningar. Tågförordningen ställer krav på direktbiljetter som påverkar rättigheten vid försening. Dessa rättigheter (artikel 18 och 20) omfattas redan idag av Resplus gemensamma kundlöfte. Med förändring i nya tågpassagerarförordningen blir det dock mer komplicerat och svårt för resenär att förstå.

För rätten till förseningsersättning enligt artikel 19 finns idag inget gemensamt regelverk för Resplus, när delsträckorna lyder under passagerarförordning för tåg (2021/782), för busstrafik (181/2011), för sjöfart och inre vattenvägar (1177/2010) respektive lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter (2015:953). Med direktbiljetter som omfattar regionaltrafik blir det ännu otydligare då regionaltrafik kan vara längre än 150 km och kortare än 150 km.

Samtrafiken föreslår att ett eget regelverk införs för kombinerade resor som består av en blandning av resor längre än 150 km och kortare än 150 km oavsett färdmedel.

Anledningarna är att

1. Det är otydligt redan idag gällande rättighet till förseningsersättning
2. Med reglerna för direktbiljetter blir det ännu mer otydligt då regionaltrafik på järnväg kan vara längre än 150 km och kortare än 150 km
3. Olika regelverk måste tillämpas för varje delsträcka, vilket är svårt att förstå och kan bli ofördelaktigt för resenär

Överväganden artikel 12

I promemorian föreslås fortsatt dispens för stads-, förorts- och regionaltrafik på järnväg (under 150 km) från EU:s nya tågpassagerarförordning, bland annat för rättigheter vid förseningar (artikel 18, 19 och 20). I Sverige regleras dispensen i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter och gäller förutom för lokal och regional trafik på järnväg även trafik med buss, spårvagn och tunnelbana.

I den nya tågpassagerarförordningen finns ett en begränsning i möjligheten till dispens gällande så kallade direktbiljetter med kombinationer av fjärrtåg och regionaltåg; om det är

Titel: Remissvar
Regeringskansliets diarienummer Ju2022/02812

Mottagare: ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L3@regeringskansliet.se

Handläggare: Laila Berkhahn, 070-762 33 24

Datum: 2022-10-31

samma järnvägsföretag eller dotterbolag **ska** resenären erbjudas direktbiljetter; om det är olika järnvägsföretag **bör** resenären erbjudas direktbiljetter.

För Samtrafiken och för den svenska tåg-, buss- och kollektivtrafikbranschen är kombinationsresor inget främmande. Branschen samverkar i ett gemensamt resesök- och bokningssystem för Resplus, som innebär att resor med alla markbundna färdmedel (fjärrtåg, regionaltåg, lokaltåg, expressbuss, regionbuss, stadsbuss, spårväg, tunnelbana) samt skärgårdstrafik kan kombineras och säljas som en biljett. Resplus-resor kan säljas av alla som har tillgång till bokningssystemet, till exempel järnvägsföretag, ombud och resebyråer.

Antal kombinerade Resplus-resor omfattar cirka 5 miljoner resor per år. Av dessa är de vanligast förekommande kombinationerna en resa med 1,25 byten, d.v.s. snittet för antal delsträckor är drygt 2. Oftast är det fjärrtåg + regionaltåg (både sträckor längre och kortare än 150 km) och därefter följer fjärrtåg + buss (90% av bussarna är under 150 km).

Det finns risk att det kommer bli otydligt och svårt att förstå vad som gäller avseende kombinationen av fjärrtåg och regionaltåg då regionaltåg kan ha en sträckning längre än 150 km men även kortare än 150 km. Resplus har idag, med ett tillägg, samma regler som artikel 18 och 20 men inte för artikel 19 där varje delsträcka bedöms var för sig.

Överväganden artikel 18 och 20

Resplus med denna biljettsamverkan är helt unik i sitt slag. Tack vare överenskomna bytestider som ligger till grund för reseförslagen kan branschen erbjuda ett gemensamt kundlöfte vid eventuella trafikstörningar. Detta kundlöfte baserar sig, med ett tillägg, på artikel 18 och 20 i den nu gällande tågpassagerarförordningen. Tillägget gäller om förseningen inträffar på den korta sträckan då lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter tillämpas som redan efter 20 minuter ger resenären rätt att själv ordna taxi eller använda bil och i efterhand få ersättning för utlägg upp till ett maxbelopp. Detta tillägg gör att branschen kan leva upp till kundlöftet även när delsträckorna lyder under de olika passagerarförordningarna respektive lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

I den nya tågpassagerarförordningen har resenären för fjärrtåg och regionaltåg (över 150 km) rätt att efter 100 minuter få, eller själv ordna, alternativ transport med tåg eller buss och få ersättning för utlägg. En resenär som reser med en regionbuss + fjärrtåg och sedan hem igen med regionaltåg + fjärrtåg, kommer behandlas helt olika om en störning på till exempel 30 minuter uppstår på första delsträckan i båda resor. Detta kommer att skapa en komplexitet som gör det svårt för resenären att förstå om denne har rättighet efter 20 minuter eller 100 minuter och vilka färdmedel som är godkända.

Titel: Remissvar
Regeringskansliets diarienummer Ju2022/02812

Mottagare: ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L3@regeringskansliet.se

Handläggare: Laila Berkhahn, 070-762 33 24

Datum: 2022-10-31

Överväganden artikel 19

När det gäller förseningsersättning som kompensation (prisavdrag) enligt artikel 19 ska den gälla fullt ut för kombinationen fjärrtåg + regionaltåg. Detta anser Samtrafiken är bra då branschen saknar ett sammanhållet regelverk för förseningsersättning för Resplus idag. Men det kan ge konstiga effekter för resenären eftersom vi kombinerar alla färdmedel i Resplus. Med samma resonemang som ovan: En resenär som reser en regionbuss + fjärrtåg och sedan hem igen med regionaltåg + fjärrtåg, kommer få helt olika förseningsersättning om en störning uppstår på första delsträckan i båda resor. Att färdmedlet spelar roll för bedömning av ersättning kan bli svårt för resenären att förstå då denne i båda fall har köpt en Resplus-resa tur och retur. Det blir ett ännu mer komplicerat regelverk än idag som medför att handläggningstiderna blir längre, vilket varken är bra för resenär eller det aktuella järnvägsföretaget eller den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Utöver detta blir det än mer komplext när en kombinerad Resplus-resa omfattar delsträckor som lyder under EU:s förordningar för passagerares rättigheter vid busstransport respektive vid resor till sjöss och inre vattenvägar. I busspassagerarförordningen mäter man försening vid **avgång**, medan tåg, sjöfart och lokal och regional kollektivtrafik mäter försening vid **ankomst**. I de tre passagerarförordningarna och lagen om kollektivtrafikresenärs rättigheter är tidsgränserna för när en försening uppstått anpassade för respektive typ av trafik, d.v.s. helt olika.

I promemorian saknas det ett resonemang och förslag på regleringar när delsträckor i en kombinerad resa kan lyda under olika passagerarförordningar respektive lagen om kollektivtrafikresenärs rättigheter. Utan en sådan reglering är det komplext för resenären att förstå vilka rättigheter de har vid försening och det är svårt för branschen att tolka reglerna, vilket bäddar för att det blir olika bedömningar. Då trafiklagen för långväga respektive kortväga trafik har olika förutsättningar och olika syften går det inte att välja ut ett regelverk och applicera samma regler för förseningsersättning för olika kombinationer. Om reglerna från tågförordning skulle gälla alla kombinationsresor skulle det slå ekonomiskt hårt mot lokal och regional kollektivtrafik då de skulle behöva ersätta 25% eller 50% av hela resan där en eller flera dyra fjärrtågsresor ingår. Om reglerna från lagen om kollektivtrafik skulle gälla alla kombinationsresor skulle det slå ekonomiskt hårt mot tåg- och bussföretag då de skulle behöva ersätta redan efter 20 minuter och ända upp till 100% av hela resan.

Titel: Remissvar
Regeringskansliets diarienummer Ju2022/02812
Mottagare: iu.remissvar@regeringskansliet.se
iu.L3@regeringskansliet.se
Handläggare: Laila Berkhahn, 070-762 33 24
Datum: 2022-10-31

Exempel på användarfall för att belysa en del av problematiken

9

1.a Regionbuss 80 kr
30 min sen,
taxiersättning 150 kr

Fjärrtåg 350 kr

Resenär 60 min sen

Utresa: Regionbussen blir 30 minuter försenad. Resenären får ta taxi men det blir ändå en bruten anslutning. Resenär får ta nästa tågavgång och blir 60 min sen till slutdestination.

- Lag 2015:953 och EU tåg 2021/782 gäller för respektive delsträcka: 30 minuters försening, resenären åkte taxi och erhöll ersättning för utlägg = 150 kr men ingen ersättning för försening på första delsträckan. Andra delsträckan med fjärrtåg: både avgång 1 och avgång 2 ankom i tid enligt tidtabell = ingen ersättning för försening.

1.b Fjärrtåg 350 kr
30 min sen, ingen rätt till taxi eller annan transport

Regionaltåg längre än 150 km 80 kr

Resenär 60 min sen

Hemresa: Fjärrtåget blir 30 minuter försenad och det blir en bruten anslutning. Resenär får ta nästa tågavgång och blir 60 min sen till slutdestination.

- EU tåg 2021/782 gäller för hela resan: 60 minuter = 25% av 430 = 108 kr i ersättning

10

2.a Fjärrtåg 650 kr

Regionaltåg 100 kr
20 min sen

Resenär 20 min sen

Försening uppstår endast på den sista korta delsträckan, vilket innebär 20 minuters försening.

- Om regionaltåg längre än 150 km gäller EU tåg 2021/782 för hela resan: ingen ersättning

2.b Fjärrtåg 650 kr

Lokaltåg 100 kr
20 min sen

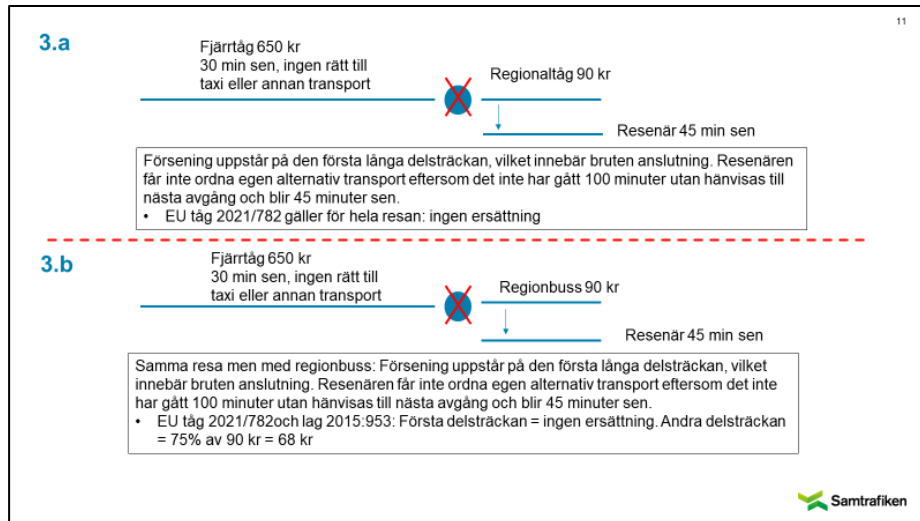
Resenär 20 min sen

Samma resa: Försening uppstår endast på den sista korta delsträckan, vilket innebär 20 minuters försening.

- EU tåg 2021/782 och lag 2015:953 gäller för respektive delsträcka: Första delsträckan = ingen ersättning. Andra delsträckan: 50% ersättning = 50 kr ersättning.

Titel: Remissvar
Regeringskansliets diarienummer Ju2022/02812
Mottagare: iu.remissvar@regeringskansliet.se
iu.L3@regeringskansliet.se
Handläggare: Laila Berkhahn, 070-762 33 24
Datum: 2022-10-31

Samtrafikens ställningstagande

Mot bakgrund av detta anser Samtrafiken att det är helt nödvändigt att regeringen kompletterar Lag (2015:953) om kollektivtrafik med en reglering motsvarande artikel 18, 19 och 20 för kombinerade resor där delsträckorna dels lyder under nämnda lag, dels under EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/782 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer, dels under EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport, dels under EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och inre vattenvägar. Därmed skulle dessa kombinationsresor ha ett gemensamt regelverk, vilket skulle underlätta för resenärerna att förstå deras rättigheter och underlätta för trafikföretagen när de ska bedöma ansökningar om förseningsersättning.

Gerhard Wennerström
VD Samtrafiken i Sverige AB